

Sygn. akt II USK 541/21

POSTANOWIENIE

Dnia 7 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania E. [...] spółki z o.o. w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w W.
z udziałem zainteresowanego S. L.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym i podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 7 czerwca 2022 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 29 stycznia 2021 r., sygn. akt III AUa [...],

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. zasądza od E. [...] spółki z o.o. w W. na rzecz Zakładu
Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziału w W. 240 zł (dwieście
czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2021 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację E. [...] spółki z o. o. w W. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 9 lipca 2019 r., którym oddalono jej odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 6 września 2017 r., stwierdzającej że ubezpieczony S. L. w okresie od 21 lutego 2015 r. do 30 września 2015 r. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenie u płatnika składek E. [...] sp. z o.o. w W. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i ustalającej podstawy wymiaru składek na ww. ubezpieczenia.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy prawidłowo wywiódł, że zawarcie przez ubezpieczonego dwóch odrębnych umów zlecenia (ze spółką E. [...] i odwołującą się spółką) i fikcyjne rozdzielanie czynności, które faktycznie składały się na cały proces pracy ubezpieczonego miało posłużyć osiągnięciu celu sprzecznego z obowiązującymi przepisami prawa - upozorowaniu zbiegu ogólnych tytułów ubezpieczenia, a co za tym idzie - opłacaniu przez odwołującą się spółkę składek od niższej podstawy wymiaru. Wynagrodzenie ubezpieczonego w umowie zlecenia zawieranej ze Spółką E. [...] zostało określone na kwotę 20 zł miesięcznie, z kolei wynagrodzenie otrzymywane przez ubezpieczonego z tytułu umów zleceń zawartych z odwołującą się spółką, było na zdecydowanie dużo wyższym poziomie, mającym realny wymiar ekonomiczny. Sąd odwoławczy uznał, że stanowisko apelującej zmierzające do wykazania, że ubezpieczony wykonywał odrębne czynności na rzecz skarżącej i na rzecz E. [...] nie ma uzasadnienia w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy, gdyż z zebranego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że ubezpieczeni będąc zatrudnionymi w odwołującej się spółce, faktycznie w okresie świadczenia pracy, praktycznie w pełnym wymiarze wykonywali czynności sprzątania (zwane doczyszczaniem) przy użyciu sprzętu spółki E. [...], dbając między innymi o jego sprawność. Tak określonych czynności nie da się rozdzielić, albowiem stanowią jeden zwarty i nierozzerwalny proces pracy. Sąd Apelacyjny podkreślił, że żaden przepis prawa nie zabrania przedsiębiorcom podejmowania działań zmierzających do obniżenia kosztów ich działalności, czy też ulepszenia organizacji pracy, jednak działania te nie mogą pozostawać w sprzeczności z prawem. Sąd przyjął, że w rozpoznawanej sprawie doszło do obejścia przepisu art. 9 ust. 2 ustawy systemowej, poprzez dokonanie sztucznego, wyłącznie na użytek tego przepisu podziału umów zawieranych przez spółki z ubezpieczonym, tylko w celu zminimalizowania składek od rzeczywistej wartości pracy zleceńbiorky.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: (-) art. 6 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 18 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 735 k. w zw. art. 67 Konstytucji RP; (-) art. 83 ust. 1 pkt 1 i pkt 3, art. 38 ust. 1, art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 2, art. 18 ust. 3, art. 20 ust. 1 ustawy systemowej oraz art. 81 ust. 1 i ust. 6 ustawy z dnia 27

sierpnia 2004 r. o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w zw. z art. 353¹ w zw. z art. 735 k.c. w zw. art. 58 § 1 i § 2 k.c. w zw. z art. 4 i 8 a ust. 1 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę, w zw. art. 9 ust. 2 ustawy systemowej, (-) art. 18 ust. 3 w zw. z art. 83 ust. 1 pkt 1 i pkt 3, art. 38 ust. 1, art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 2, art. 20 ust. 1 ustawy systemowej w zw. z art. 58 § 3 i art. 735 k.c. w zw. z art. 9 ust. 2 ustawy systemowej.

Skarżąca wniosła o podjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, ponieważ w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne. Zdaniem skarżącej istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości: art. 83 ust. 1 pkt 1 i pkt 3, art. 38 ust. 1, art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 2, art. 18 ust. 3, art. 20 ust. 1 ustawy systemowej oraz art. 81 ust. 1 i ust. 6 ustawy o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych w zw. z art. 353¹ k.c. w zw. z art. 735 k.c., w zw. z art. 58 § 1 i § 2 k.c., w zw. z art. 4 i 8a ust. 1 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę w zw. z art. 9 ust. 2 ustawy systemowej, z punktu widzenia stwierdzenia, czy wynagrodzenie, które jest określone na poziomie wynagrodzenia rynkowego oraz w wysokości minimalnego wynagrodzenia może powodować skutek w postaci nieważności umowy zlecenia, bowiem z brzmienia art. 58 § 3 kodeksu cywilnego wynika, że jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana. Natomiast, jeśli Sąd stwierdził niewłaściwe określenie wynagrodzenia, powinien je, w ocenie skarżącego, określić poprzez wskazanie wysokości podstawy wymiaru składek, gdyż z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że praca była świadczona, a Sąd uznał, że wynagrodzenie było określone nieprawidłowo w sposób marginalny, a zatem pozostałe czynności pozostają w mocy zgodnie z dyspozycją art. 58 § 3 kodeksu cywilnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na

rozstrzygnięcie danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

W ocenie Sądu Najwyższego, strona skarżąca nie wykazała, aby w niniejszej sprawie istniały rzeczywiste, poważne wątpliwości interpretacyjne odnoszące się do wskazanych przepisów prawnych. Argumentacja zawarta we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania opiera się na niczym nie popartych twierdzeniach strony skarżącej i argumentach nieznajdujących zastosowania w realiach niniejszej sprawy. Strona skarżąca opiera swoje uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przede wszystkim na polemice ze stanowiskiem i oceną stanu faktycznego sprawy dokonaną przez Sąd Apelacyjny. Strona skarżąca stara się wykazać, że wynagrodzenie ustalone na poziomie 20 zł miesięcznie stanowi wynagrodzenie spełniające wymogi ustalone dla minimalnego wynagrodzenia za pracę, które dla umów zlecenia ustalone jest w stawce godzinowej. Należy jednak zauważyć, że, jak ustaliły Sądy *meriti*, w niniejszej sprawie nie sposób określić, jaka część wykonywania usług przez zainteresowanych stanowiła wykonywanie tych usług na podstawie każdej z zawartych umów zlecenia, a zatem nie jest możliwe określenie, czy uzgodniona miesięczna stawka rzeczywiście odpowiada wymogom minimalnego wynagrodzenia za pracę i nakładowi pracy, jaki był udziałem zainteresowanych zleceniobiorców. Czynności wykonywanych przez ubezpieczonego - sprzątania oraz przygotowania sprzętu używanego do sprzątania - nie da się rozdzielić, bowiem stanowią one jeden zwarty i nierozzerwalny proces pracy.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

